

שיעורים בספר הזוהר

על התורה והמועדים

פרשת בראשית

כשושנה בין החוחים

בריש הורמנותא דמלכא

מאת הרב יצחק לאווי

גליון ו – שבת בראשית תשפ"א

גליון זה הוקדש על ידי ידידי הרה"ח הרוצה
בעילום שמו שליט"א

אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חי

לשמיעת וצפיה בשיעורים, וכן לשאר שיעורים וכתבים,
ולהרשמה לקבלת עדכונים שבועיים באימייל

yitzchoklowy.com

תוכן

4	פרשת בראשית
4	הקדמת הזוהר מאמר א: כשושנה בין החוחים
4	כנסת ישראל כשושנה שיש בה אדום ולבן
4	כנסת ישראל כשושנה שיש בה שלש עשרה מידות
4	חמש ישועות מסובבים לכנסת ישראל שהיא כוס של ברכה
5	האור נגנז בברית ונכנס בשושנה
5	הברית נזרע במ"ב זיווגים
6	ביאור: הפסוקים הראשונים של בראשית נראים כשושנה
6	משלי שיר השירים לקוחים מפרשת בראשית
8	שושנה עצמה יש בה אודם ולכן היא בין החוחים
8	שלש עשרה מילים הסובבים את השם אלהים
10	כוס של ברכה על חמשה אצבעות
13	פרשת בראשית מאמר א: בריש הורמנותא דמלכא
14	ביאור בראשית מאמר א: מא"ס אל נקודת הראשית
14	פתיחה לסוד מעש"ב: גילוי מעשה בראשית הוא תורת חסד
15	סוד נקודת הראשית
17	סוד החקיקה באור א"ס

פרשת בראשית

הקדמת הזוהר מאמר א: כשושנה בין החוחים

הקדמת הזוהר דף ב, א

כנסת ישראל כשושנה שיש בה אדום ולבן

[בראשית ברא אלהים גו']

א] רבי חזקיה פתח: כתיב (שיר השירים ב') כשושנה בין החוחים. מאן שושנה, דא כנסת ישראל, בגין דאית שושנה ואית שושנה. מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחור, אוף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי.

כנסת ישראל כשושנה שיש בה שלש עשרה מידות

ב] מה שושנה אית בה תליסר עלין, אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא.

אוף אלהים דהכא משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה, ולבתר אדכר זמנא אחרא.

חמש ישועות מסובבים לכנסת ישראל שהיא כוס של ברכה

ג] אמאי אדכר זמנא אחרא? בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה ואינן חמש אקרון ישועות ואינן חמש תרעין. ועל רזא דא כתיב (תהלים קט"ז) כוס ישועות אשא, דא כוס של ברכה.

כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר, כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא דחמש אצבען, ושושנה דא איהו כוס של ברכה.

מאלהים תנינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין.

שיעורים בספר הזוהר על התורה – הרב יצחק לאווי | בראשית תשפ"א | 5

האור נגזר בברית ונכנס בשושנה

ד] מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז ואתכליל בברית, ההוא דעאל בשושנה ואפיק בה זרעא, ודא אקרי עץ עושה פרי אשר זרעו בו, וההוא זרע קיימא באות ברית ממש.

הברית נזרע במ"ב זיווגים

ה] וכמה דדיוקנא דברית אזדרע בארבעין ותרין זיווגין דההוא זרעא, כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון דעובדא דבראשית.

מקורות ומפרשים

צורת פרשה ראשונה של בראשית לפי הזוהר

בראשית ברא

אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום ורוח

אלהים מרחפת על פני המים ויאמר

אלהים יהי אור ויהי אור וירא

אלהים את האור כי טוב ויבדל

אלהים בין האור ובין החושך ויקרא

אלהים לאור יום ולחושך קרא לילה

ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד

ביאור: הפסוקים הראשונים של בראשית נראים כשושנה

א] מאמר זה הוא פתיחה לפרשת בראשית, ואע"פ שנדפס בתור הקדמה לספר הזוהר הרי כל הקדמה זו כולה הוא כמו פתיחתא לפרשת בראשית, שהוא בעצמו בוודאי פתיחה אל כל התורה כולה אל כל העולם כולו, ופתיחות אלה דורשים את פסוקי בראשית שהם עצמם ראשיות ופתיחות רחבות שערים גדולים להיכנס בהם בכל התורה כולה.

משלי שיר השירים לקוחים מפרשת בראשית

ב] בתוך דיאלוגי אהבת האוהבים של שיר השירים מצינו שהחתן והכלה מכנים זה את זה וזו את זה בכינויי אהבה רבים בדימויים לקוחים מכל עולם הטבע. כל הכינויים הללו הלא הם דרכי ביטוי של אהבת קוב"ה וכנסת ישראל היא השכינה. וכאשר כולם לקוחים מדרכי הטבע הרי אנחנו רואים בזה מפורש כי כל מעשה בראשית משתתף הוא בסיפור הזה של אהבת קוב"ה וכנסת ישראל. ראוי וודאי לקרוא את פרשת בראשית ולראות בתוכו את דימויי שיר השירים כאשר הם נוצרים לא לשם עצמם בלבד אלא לשם תיאור אהבת השכינה והקב"ה, ולראות בכל תנועה בפרשת בראשית סיפור אחד של שיר השירים המבוטאת בתוך אותם דימויים טבעיים.

ג] רבי חזקיה קרא פסוקים ראשונים של בראשית, שהם מתארים את היות הארץ מסובבת בתהו ובהו וחושך עד ויאמר אלהים יהי אור. והוא רואה בסיפור הזה סיפור אחד משיר השירים. הוא הדיאלוג בתחילת פרק ב כאשר הכלה אומרת אני חבצלת השרון שושנת העמקים, ולעומתה עונה לה החתן באותו המטבע. כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. אף היא מחזירה את האהבה בכפליים ועונה כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. והוא עומד על השלב האמצעי בדיאלוג הזה, כאשר האוהב אומר לה שאת כשושנה בין החוחים בין הבנות.

הפסוק הזה הוא מענה למה שתיארה עצמה שושנת העמקים. אותם עמקים מלאות שושנים. אומר הוא לה שאינה כן בעיניו כי שאר השושנים הסובבים אותה הם הבנות חברותיה אינם נדמים בעיניו כשושנים אלא כחוחים. והוא רואה אותה יחידה בעיניו בולטת ביניהם כשושנה בולטת בין החוחים. ולא תאמר היותה נמצאת בין החוחים גורעת מערכה בעיניו אדרבה הוא חלק מתיאור יופיה ואהבתה כיצד היא בולטת בין החוחים ומתעלה עליהם.

ד] אמר רבי חזקיה. מאן שושנה. מי היא השושנה הזאת? דא כנסת ישראל. ומאי קמשמע לן הכל יודעים כי שושנת שיר השירים היא כנסת ישראל. אומר רבי חזקיה לא שושנת הנמשל בלבד היא כנסת ישראל אף שושנת הדימוי, היא כנסת ישראל העליונה שכינה דאצילות. כאשר קוראים אנחנו את כל הדימויים הללו אין לנו להשליך אותם ולהגיע אל הפרי שהוא הנמשל כביכול. כאילו היה אפשר לכתוב את כל שיר השירים בלי סבך הדימויים שלו ולומר אני אוהב אותך ואת אוהבת אותי יותר מכל האחרים וזה הרי לכאורה הפתרון של כל המשלים הארוכים שלה. אבל כל המשלים הללו הם מדויקים. כי שמות כל היצור מבטאים בצורה מדויקת את תחושות רגשות בני אדם הרבה יותר מן השפה המוגבלת מאד העוסקת ברגשות אלה ישירות לכאורה. כאשר הוא אומר לה שהיא כשושנה בין החוחים אין לתרגם זאת שהיא יפה בין המכוערות כי זוהי החלשה גדולה של מה שאמור כאן. אבל אם מתרגמים זאת יש לתרגם שהיא האישיות שלה האני שלה הוא שושנה הנמצאת בין החוחים. כשם שיש שושנה בצומח שגדל בין חוחים כך יש שושנה בנפשות שהוא רעיתי בין הבנות. כי כל הצומח כל החי כל מה שאפשר לדמות בלשון הם הכל אישים ממש. כשם שיש ריבוי בני אדם וכל אחד מהם סיפור שלם ואינו נכלל בכמה מילים שאפשר להכלילם בו שחור או לבן או ירוק, כך כל ריבוי הדברים שבעולם הם סוגי אישיות. כאשר אמרה 'אני' חבצלת השרון. האני שלי ממש הוא האני של חבצלת השרון. וכך הוא אומר לה שהיא ממש שושנה בין החוחים, לא פחות ולא יותר. והאני הזה שהוא שושנה בין החוחים הוא וודאי כנסת ישראל שכך היא.

שושנה עצמה יש בה אודם ולכן היא בין החוחים

ה] מהו השושנה שבין החוחים, אמר רבי חזקיה שיש שושנה ויש שושנה. כמה סוגי שושנים יש ולא כולם בין החוחים הם. וכך למעלה כמה מדרגות הם בשכינה וכמה מצבים הם בשכינה ולא כולם נקראים בין החוחים. אבל זו שהיא בין החוחים הרי זה מהות של השושנה עצמה ומדרגתה ולא מקומה האקראי בלבד. והיא השושנה הזאת יש בה אודם ולבן. כך כנסת ישראל יש בה דין ורחמים. כי השכינה חייבת לפעול את הדין כמו שהיא חייבת לפעול את הרחמים ואלמלא כן לא תתקיים צדק בעולם. ולפי שהיא חייבת לפעול דין היינו שיש בתוך השושנה עצמה גוון אודם, לכן היא נמצאת בין החוחים שמן הדין יוצאים כוחות הדין עד שנובעים מזה דברים רעים ממש ושורשם הוא אודם הדינים שבמלכות. ואז בולטת השושנה אף כשהיא בין החוחים והיא גורמת לחוחים בצד מה והיא יפה בעיניו כשושנה בין החוחים.

ו] את כל זה אפשר לנו לראות ממש בפסוקים ראשונים של בראשית. כי השושנה היא שם אלהים וודאי. והיא הארץ בכינוי השם אלהים. והנה כל פרשת בראשית סובבת סביב שם אלהים שהיא הפועלת כל מעשה בראשית בל"ב אלהים שבה. אך תיכף שנוכר אלהים תיכף הארץ היתה תהו ובהו וחושך. הרי אלהים מיד שפתחנו את התורה היא כבר כשושנה בין החוחים. וכל כך למה לפי שכוחות הדין נצרכים בה כי מן התהו ובהו וחושך נעשה דין על ראש הרע והם המאפשרים את קיום העולם, ומזה נובע בהכרח שישנו גם רע ממש וכמו שרמזו במדרש תהו ובהו וחושך על מלכויות רעות.

שלוש עשרה מילים הסובבים את השם אלהים

ז] השושנה הזאת מסובבת שלוש עשרה עלים. כך כנסת ישראל מסובבת שלוש עשרה מידות של רחמים. כלומר לפי שבהכרח יש בה אודם צריכים אנחנו להמתיק את האודם שבה על ידי מידות הרחמים. ומידות הרחמים אינם מבטלים

את כל מציאות הדין אבל הם גורמים שיתיישב הדין במקומו ויהא משמש למה שהוא צריך ולא יישפך בכעס. הרי שלש עשרה עלים הם עצמם העלים שיש בהם אודם ולבן והם מידות הרחמים.

ח] כבר אמרנו שורש כל מעשה בראשית הוא שם אלהים, כאמור בראשית ברא אלהים. ולפי האמת היה אפשר לסיים כאן את הפרשה ולא לכתוב שום מילה אלא המילה אלהים. ואם נרצה לפרט יותר אפשר לכתוב ל"ב פעמים השם אלהים שהוא ל"ב כוחות שבה מל"ב נתיבות חכמה שהם כוחות כל מעשה בראשית. אך לא נסתיימה פרשת בראשית בכך אלא הוסיפה מילים רבים סביב שמות אלהים שבה. ולפי הפשט חשבנו כי מילים אלה הם פעולות אלהים והם מילים של חול הסובבים את מילות הקודש של השמות. אך כבר יש בידינו קבלה של אמת שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה. כלומר לא השמות המפורשים בה בלבד רומזים אל התפשטות האור א"ס בעולם אלא גם שאר התיבות שבמקרא כולם הם כינויי השם, אלא שהם התפשטות השם באופנים יותר רחבים עד שמן אלהים נעשה את השמים ואת הארץ, וכן מכל שם הרי המילים הסובבים אותו הם הכינויים לאותו השם ואין ריבוי הכינויים חזרה על אותו דבר. אלא הם מראים את הבחינות הרבות האינסופיות שאפשר לתפוס בהם את השם. ויש ביניהם יחס לבין השם כיחס הענף אל השורש, ויש לראות כיצד כל שם במקרא מוליד ומוציא את המילים הסמוכות לו.

ט] הלך רבי חזקיה וקרא את פסוקי בראשית עם המשקפיים של פסוק כשושנה בין החוחים, אשר משקפיים אלה כבר ידענו שהם השכינה שבה כוחות הדין מסובבת שלש עשרה עלים שהם מידות הרחמים. ומה ראה. הנה אלהים ראשון במקרא וודאי הוא השכינה שהיא בין החוחים. והנה מן המילה אלהים נבעו עוד שלש עשרה מילים שהם א] את ב] השמים ג] ואת ד] הארץ ה] והארץ ו] היתה ז] תהו ח] ובהו ט] וחושך י] על יא] פני יב] תהום יג] ורוח. אלה הם שלש עשרה מילים עד שנזכר שוב שם אלהים. הרי יש לנו לצייר את מילים הללו כשלש עשרה העלים הסובבים את השושנה שהוא השם אלהים הראשון, והם המגינים

עליה מפני האודם שבתוכם וממתיקים אותם. והרי אודם זו אפשר לראות במילים הללו ממש שהם תהו ובהו וחושך. ולפי שאמרנו שהכוחות מתחלקים בין הלבן והאדום אפשר לראות גם זה בפסוקים הללו ממש כי ששת המילים הראשונים הם הלבון והם [א] את [ב] השמים [ג] ואת [ד] הארץ [ה] והארץ [ו] היתה וששת המילים האחרונים הם האודם והם [ז] תהו [ח] ובהו [ט] וחושך [י] על [יא] פני [יב] תהום והשלש עשר הוא המכריע ביניהם ומשלים אותם והוא ורוח המביא אותנו אל אלהים השני (רמ"ק).

כוס של ברכה על חמשה אצבעות

[י] המשיך רבי חזקיה וראה כי שוב נזכר שם אלהים פעם אחרת. ושוב ממנו יוצאים חמשה תיבות. ושוב נזכר עוד פעם ונובעים ממנו חמשה תיבות וכך חמשה פעמים שהם כל מעשה היום הראשון של פרשת בראשית. אמר מה הם חמשה תיבות אלה. גם אותם אפשר לראות בשושנה כי שושנה זו יש בה לפעמים שני רבדים של עלים, הפנימי ובו חמשה עלים ועוד מעגל חיצוני בעל שלש עשרה עלים. והם כולם סובבים ומחזיקים את הזרע האמצעי שבתוך הפרח. [לפי פירוש המפרשים סדר המילים והתיבות כך הוא. אלהים ראשון הוא הבינה והיא מוציאה שלש עשרה מילים אל אלהים השני שהוא המלכות. ושוב אלהים השני הוא הבינה והיא מוציאה חמש ספירות אל המלכות שהוא אלהים השלישי. ולא הבינותי הסדר כראוי אלא אלה הם דימויים רוכבים זה על זה]

[יא] מה הם חמש אלה? הם חמישים שערים, כי המלכות עומדת על חמשת ספירות [ואין עומדת כאן שהיא עומדת מעל גביהם שהרי היא נמוכה מהם בסדר השתלשלות אלא שהיא נסמכת עליהם, ולפי הסדר הם עליונים עליה אבל לפי שהם מחזיקים אותה אפשר לראות אותה מעליהם והבן] שהם חגתג"ה. ואלה החמש כל אחד מהם נפתח בשלימות לעשר והם חמישים שערי הבינה. ואלה הם הספירות העיקריות דהיינו המידות שעליהם המלכות עומדת, והם חמשת המילים [א] מרחפת [ב] על [ג] פני [ד] המים [ה] ויאמר, שהם חמשת עלים תקיפים

הסובבים את השושנה. [משמעות תקיפים היינו כי אלה הם בניינה ממש, ואילו י"ג עלים של מידות הרחמים הם מרככים את הדין שבה אבל אינה נסמכת עליהם אלא הם מגינים וסוככים עליה].

יב] כשם שדמינו את כל זה בשושנה בין החוחים ועליה כך אפשר לדמות את זה בכוס של ברכה. כי השכינה היא כוס של ברכה וודאי היא הכלי המקבלת בתוכה את כל הברכות. וכוס של ברכה עומדת על חמש הם חמש אצבעות יד ימין האוחזת בה [ויש נוהגים מזה להחזיק כוס של ברכה 'על גבי' חמש אצבעות ממש ואין זה משמעות הזוהר אלא כפשוטו שהיד עם חמש אצבעותיו מחזיק את הכוס ואין צורך להמציא צורות אחיזה בשביל זה] שהם רומזים לחמשת ספירות אלה המחזיקים אותה. ועל זה כתוב 'כוס ישועות אשא'. ישועות הם חמשת ספירות המושיעים את הכוס.

יג] מכאן ואילך, כלומר אחר שהשושנה התחזקה מי"ג עלים ומחמש עלים, הגענו אל האור. שכן אלהים השלישי בפסוק מה הוא מבטא, יהי אור ויהי אור. ומהו אור זה, הוא המשך חמשת העלים. כי האור הזה הוא אור שנגנו לצדיקים כמאמר חז"ל. ולמדנו סוד אור גנוז לצדיקים שהאור הראשון אור החסד של בראשית אין הוא עצמו נכנס לתוך העולם אלא אחר שנגנו מקודם בתוך ספירה הנקראת צדקי שהוא היסוד, ואותו היסוד הוא הנכנס אל השושנה וזורע בה זרע. כלשון הכתוב אור זרוע לצדיק. הרי כינה הכתוב לאור בדימוי מן הצומח שהוא זרע, הצדיק הזה הוא עץ עושה פרי אשר זרעו בו, הזרע נמצא בו ומשם הוא נכפל כשהוא נכנס אל השושנה.

יד] כשם שדמות הברית זרע במ"ב זיווגים, כי הכל יודעים שסוד מעשה בראשית הוא שם מ"ב שהוא מ"ב אותיות בתחילת פרשת בראשית. והשם הזה הוא כמו צמיחת העצים אחר אשר זרעו בתוך השושנה, הוא יציאת העולם אל הפועל.

אך קדמה לו עוד מ"ב שהוא חקיקת השם המפורש עצמו בשם מ"ב. כי שם הויה עצמו ובמילוי אלפין ובמילוי המילוי הם ביחד מ"ב אותיות. והיינו האור הזרוע לצדיק כשם שיש מ"ב בהתפשטותו באותיות בראשית כך יש מ"ב באור זרוע לצדיק והוא בשם מ"ב עצמו [וענין זה יש לבאר בפני עצמו].

פרשת בראשית מאמר א: בריש הורמנותא דמלכא

זוהר בראשית חלק א דף טו. א

[א] בראשית.

בריש הורמנותא דמלכא גליף גלופי בטהירו עלאה. בוצינא דקרדינותא נפיק גו סתים דסתימו מרישא דאין סוף, קוטרא בגולמא נעיץ בעזקא, לא חוור ולא אוכם ולא סומק ולא ירוק ולא גוון כלל.

[ב] כד מדיד משיחא עביד גוונין לאנהרא. לגו בגו בוצינא נפיק חד נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא, סתים גו סתימין דרזא דאין סוף. בקע ולא בקע אוירא דיליה. לא אתיידע כלל עד דמגו דחיקו דבקיעותיה נהיר נקודה חדא סתימא עלאה.

[ג] בתר ההיא נקודה לא אתיידע כלל, ובגין כך אקרי ראשית, מאמר קדמאה דכלא.

ביאור בראשית מאמר א: מא"ס אל נקודת הראשית

פתיחה לסוד מעש"ב: גילוי מעשה בראשית הוא תורת חסד

א] רוב השנים אין פרשת בראשית שבוע שלם, רמזו בזה מאמר אין דורשים במעשה בראשית בשנים, הומעט העסק בזה הפרשה. אך אם כן יש להקשות אם כן למה פתח בבראשית, ולשם מה פתחה התורה בפרשה שלימה שאינה מובנת (כך פירש רמב"ן שאלת רבי יצחק המובא ברש"י). הביאו על זה את הפסוק כח מעשיו הגיד לעמו. כלומר כי מעשה בראשית יש בהם כח רב, תוקף גדול ועצום למעלה מהשגת בני אדם, כלשון המדרש (המובא ברמב"ם ורמב"ן) 'להגיד כח מעשה בראשית לבשר ודם', הכח מראה כאן על תעצומות ההשגה הזאת. ואכן את זה הגיד לעמו ולא כיחד מהם דבר.

ב] הדא הוא דכתיב פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. פסוק זה על התורה נאמרה שפתחה בחכמה במאמר בראשית בחכמתה. ומה טעם פתח בבראשית, משום תורת חסד על לשונה. אין התורה מגבילה את דבריה בצמצום אלא אומרת את כל הסוד כולו. ואם תאמר כיצד נמסר דבר זה לבשר ודם, ולא הוצבו שומרים לשמור את דרך עץ החיים ולא ייכנס מי שאין תוכו כברו לבית המדרש, והלא אם אסור לדרוש לשנים כיצד כתב משה רבינו לכל באי עולם בראשית ברא אלהים. תדע שאמירה זו עצמה של התורה שהיא כולה בחסד היא השומר שלה עצמה. כעץ חיים הזה שטעם עזו כטעם פריו, טעם השומר לפרי כטעם הפרי עצמו. אין התורה צריכה לשומר חיצוני אליה לשומר שלא תגיע לאזנים רעות אלא התורה עצמה שומרת את עצמה.

ג] פתחה תורה באות בי"ת לומר לך מה בית זה פתוח מלפני וסתום מלאחריו כך מיום שנברא העולם אתה דורש ואי אתה דורש מה למעלה וכו' (מדרש רבה). הבית הזה בית הוא כפשוטו. הוא הבית בעל ארבע מחיצות השומר על התורה

מפני עין רעה ותלמידים שאינם הגונים. ומהו הבית הוא התורה עצמה כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה. כצבת אשר בצבת עשויה, ואוקומה גיטו וידו באים כאחת.

ד] הלכה למעשה אין שום צורך להציב שומר בדלת התורה למנוע את הרוצה ליכנס ואינו ראוי. ואין זה כבוד לתורה שיהי פניה פני הבריון העומד בדלת ובורר מי יכנס אליה. ויהא שער התורה גאוה והבדלה. אדרבה פני התורה מאירות בחסד נתינה כמו פנימיותה, וכל מהותה ענוה כמים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך. אפשר לומר את כל דברי תורת אמת עצמם כמות שהם ומצד הדברים עצמם ממילא מי שאינו מוכשר לשמוע לא ישמע אלא מה שהוא מסוגל ורוצה לשמוע ואילו מי שנמסרו בידו המפתחות יוכל לשמוע את הכל. אין השומרים החיצונים נצרכים אלא למי שמתעקש לתרגם את התורה לשפה אחרת ולא לומר את כל סודה כמות שהיא ואז כיון שבעצמו ביטא בלשון חיצוני כבר יתעסק עם החיצוני (ולכן לא הזהירו במשנה את החכמים בדבריכם אלא שמא תחובו חובת גלות וכו' וודאי בגלות התורה יש ליהרר אבל לא כאשר היא במקומה אינה אלא תורת חסד). אבל האומר את האמת השלימה שבלבו שאין בה כחל ושרק אין לו לירא מן התלמידים שאינם הגונים כי לא יתקרבו אליו מעצמם. וכך נהג הקב"ה בעצמו על ידי משה שפתח את תורתו במעשה בראשית ולא העלים דבר.

סוד נקודת הראשית

ה] מאמר זה בספר הזוהר הוא מן הנעלמים שבו. לא כמו העלם שאר חכמת הזוהר שנעלם מאנשי הפשט אבל הוא נעלם אף מאנשי הסוד. כי כל המקובלים מכירים את ערכי הכינויים של הזוהר לפי הספירות. אבל מאמר זה משתמש בכינויים עדינים מאלה של הספירות ורומז רמזים דקים ועדינים, בהיותו עוסק בהופעת ערכי הספירות עצמם, שעל זה יוצדק המילה 'רזין רזין' או סוד הסודות. כלשון מאמר זה 'גו סתים דסתימו'. ולא נעזי פנינו לבטא בו פירוש ולהשוות אל

פירושי המקובלים כולם אלא להשתדל לתרגם את המילים ולשמוע את הסיפור שהזוהר מספר שנדע לפחות במה הוא עוסק וכיצד הוא מצייר את ציורו.

[ו] **בראשית. בריש הורמנותא דמלכא.** מילת בראשית מילה סתומה הוא. וכל המפרשים התאמצו בפירושו. הוא סתום מפני שהוא עוסק בנקודת הבראשית עצמו. כל אוצר המילים שלנו נובעים מאחרי ראשית. אבל ברגע הבראשית עצמו מה מילה יש לנו לתארו בו. מילה זו הראשונה בתורה היא המילה הראשונה בעולם. אף בטרם אומרים אנחנו מילים מושגים יותר כמו ברא אלהים. שבה כבר יש מושג של ברא וכבר יש מושג של אלהים שכל אלה מאוחרים ביותר לנקודת האפס של ההתחלה ממש. לא דילגה תורה והתחילה מבראשית ממש, ובמילה הזאת יש להתבונן בכל סדר השתלשלות הנעלם עד שהגענו למציאות שאפשר לומר ברא אלהים. ולא בסדר הוויית האצילות לבד שהוא הרמוז בפסוק את השמים ואת הארץ. שבפירושו הסודי הוא התהוות הויה ואלהים שמאפשרים לנו לדבר על השמים והארץ העליונים. אלא אף מילים אלה עצמם יש להם שורש ולהם שורש והתחלה ועל כל זה יש להתבונן במילת בראשית. אכן כמה וכמה פעמים נחזור אל המילה הזאת עצמה ונחצוב ממנה רבדי משמעות גדולים, כאשר הזוהר עצמו בפרשת בראשית ובהקדמה חוזר אל פסוק זה ארבע וחמש פעמים. ובספר התיקונים חזר עוד שבעים פעמים אל מילת בראשית. ועוד לא הגענו נקודת בראשית שאינה מושגת אלא בחזרה תמידית אל ההתחלה שוב ושוב.

[ז] **בריש הורמנותא דמלכא.** פירוש בראש מאמר המלך. בראש כמו באבר הראש. בראש כמו בתחילה. הורמנותא כמו רשות המלך. ציווי המלך. עשרה מאמרות. בראשית התפשטות כוחו אל העולמות. שהוא נתינת רשות פקודה ומאמר. שם בנקודת ההתחלה יש סיפור ארוך לספר שמצד עצמו הוא ארוך מכל סיפור הבריאה כולו. כמו שיאמרו המדענים בחלקיק הרגע הראשון מן הבריאה קרו יותר דברים מאשר בכל ימות עולם. וכיצד ניתן לנו לתאר התחלה זאת.

סוד החקיקה באור א"ס

ח] גליף גליפו בטהירו עילאה. חקק חקיקה בטוהר העליון. מושג החקיקה הוא הקודם אל הכתיבה במשל הכתב. או הקודם אל המחשבה במשל המחשבה הנעשה מאמר. כי כשם שיש תיאור התהוות היצירה בדיבור שנובע ממחשבה ורצון כך אפשר לתאר את ההתהוות עצמה ככתיבה שהוא התעבות הדיבור וחקיקתו במציאות. וכאשר משלו חכמים שלשה ספרים נפתחים, וכותב וחותם וסופר ומונה. דימוי החקיקה כשורש הכתיבה הוא כעין השרטוט שקודם לכתיבה בספר תורה. הכותב כבר מניח שיש דיו וספר וכותב ומה לכתוב. החקיקה הוא מיניה וביה. שאין החוקק באבן מוסיף עליו שום חומר אלא מתוך האבן עצמה מראה את האות. ונקרא יצירה על ידי החסרה ולא על ידי השלמה. כך הוא התנועה הראשונה בבראשית אין לקרוא אותה כתיבה או אמירה אלא חקיקה דקה בטוהר העליון. כי האור אין סוף היה ממלא את כל המציאות ואין דבר פנוי ממנו, אם כן תחילת ההתהוות איננו הוספת דבר מה על הטוהר העליון שהוא אור א"ס אלא כמו חקיקה של הא"ס מיניה וביה, מה שגורם להתחלות היראות מקום הנבראים על ידי חקיקת הא"ס בתוך עצמו. ובלשון האריז"ל נקרא הצמצום הראשון של הא"ס.

ט] **בוצינא דקרדינותא.** בוצינא הוא אור. ויש שני פירושים עיקריים למילת קרדינותא. האחד מלשון תקיפות כמו הרי קרדו, הרים תקיפים. אור תקיף וחזק. והשני מלשון חושך כמו קדרותא דצפרא, אור חשוך. ועניינם אחד כי התנועה הראשונה של גליף גליפו אינו גורם להתהוות משהו חדש אלא להתעצמות של האור. על דרך משל החוקק שין של תפילין בעור שהוא עושה זאת חק תוכות ולא חק ירכות אינו מוסיף על העור ואינו מחסיר ממנו ליצור את האות אלא דוחק את העור מן הצדדים אל נקודה אמצעית עד שבמקום הדחיקה בולט העור ונעשה אות. כך החקיקה הראשונה של הא"ס כאילו הכפיל את האור במקום הדחק ונעשה שם האור דחוק וכפול עד שנראה כהארה תקיפה יתירה על הטוהר העליון שכולו מנוחה וטוהר, והאור הזה תקיף מלהתבונן בו ומחשיך את עיני המביטים

בו לרוב העצמתו שהוא מה שאפשר לצייר כהכפלת הטוהר העליון על עצמו. וזה נקרא בלשון האריז"ל שורש הדין בתנועת הצמצום הראשון.

[י] נפיק גו סתים דסתימו מרישא דאין סוף. הבוצינא דקרדינותא הזו יוצא מתוך סתימות הסתימה והעלמת ההעלמה מראש (ויש גורסים מרזא מסוד והוא הבדל מילה לא הבדל משמעות) הא"ס. סתימות הסתימה היינו מה שהוא סתום אף מן המדרגות הסתומות העליונות. ועוד אין לדבר פה מילה ושם אבל אנחנו מדברים בתחילת מאמר המלך שהכל אור א"ס בתחילת וראש סוד האור א"ס. אך בנקודה הראשונה מתחיל להיות ניכר בדקי דקות כמו סדקי עריבה שמראים את תחילת החימוץ בדקי דקות איזה סדק הנחקק בתוך הא"ס.

[יא] קוטר א בגולמא נעיץ בעזקא. הבוצינא דקרדוניתא הזו הוא כמו קוטר שהוא כמו עמוד של קיטור ענן מים דק, (ויש מפרשים מלשון קשר התקשרות התעבות החקיקה) ועודנו גולם, שהוא כינוי אל החומר הראשון בעוד אין בו צורה והבחנה כלל. כמו גלמי ראו עיניך, גולמי כלי עץ שהם כלים שאינם נגמרים ואין בהם צורה אבל הם כמו חומר העץ בלבד, כך הוא המתבונן בעמוד השחר הזה בוקע כבוצינא דקרדינותא מתוך העלם ההעלמה של ראש הא"ס לא יראה כאן צורה כלל ולא יבחין בו מהות אלא כמו קוטר גולמי עולה. נעיץ בעזקא הקוטר הזה נעוץ בטבעת. כלומר הטהירו עילאה בכללותו נראה כמו טבעת שאין לו ראש וסוף, ונעוץ בו הקוטר הזה שהוא בוצינא דקרדינותא כמו חוט קוטר נעוץ בטבעת. [זוה הנעיצה בטבעת מבואר להלן עוד בסוד מ"ם סתומה שהוא הטבעת ונפתח על ידי הוי"ו שהוא הקוטר ונעשה בי"ת שהוא בית של בראשית]

[יב] לא חוור ולא אוכם ולא סומק ולא ירוק ולא גוון כלל. טרם יש בקוטר הזה גוון כלל שמורה הצטבעות האור בגוונים שונים לפי כלים שונים ולפי תפיסות שונות. לבן מראה את החסד ואדום את הגבורה וירוק את התפארת ושחור את המלכות. וזה אין בו גוון כלל לא מזה ולא מזה ולא מזה וגם לבן אינו אלא לא גוון כלל.

[ג] הקוטר הזה שהוא כמו חוט בוקע מתוך אוויר, כאילו תאמר הטוהר הפשוט הקדום הממלא הכל שהמשלנו כמו ים של מים ממלא הכל תוכל לדמותו כמו אוויר ממלא הכל כמו שהאוויר ממלא את כל המקום בעולם הזה כך האוויר הזה הוא מציאות הממלא כל המקום הקודם לו, ומתוכו התעבה חקיקה הראשונה ונעשה עמוד קיטור, ועמוד זה תדמה כמו חוט המודד את העולם, [ונקרא במקומות אחרים קו המידה] כי ממנו כל נביעות המדידות והגוונים השונים שיצאו מזה בסוף הכל, הרי כאן שאנחנו עוסקים בתוך תוך סוד הא"ס יוצא מתוך החקיקה הראשונה החוט הזה שכאשר יגיע למטה יהיה שורש להצטבעות כל הגוונים. אך הוא עצמו לא נודע כלל אלא במה שהוא כמו הקוטר שבוקע את האוויר ומבליט משהו בדקה מן הדקה, והדחיקה והבקיעה הזה מהווה נקודה אחת. [קטע זה לא מוסבר כראוי כעת]

[יד] הנקודה הזאת היא ראשית חכמה, והוא מה שאנחנו יכולים לראות אחר כל המהלך הזה ששיערנו בלבנו. ולפיכך נקרא ראשית לא שהוא הראשית ממש אבל הוא ראשית הנקודה שיכולים אנחנו לומר עליו כי הוא זה ואותה אנחנו מכנים נקודת ההתחלה החכמה. והוא מאמר בראשית מאמר הראשון החכמה. אך המתבונן בתוכו ומעמיק עוד פעם בראשית ועוד פעם בראשית יראה כיצד הבראשית הוא סיפור שלם הכולל את כל המהלך העדין מטהירו עילאה ועד לנקודה זו שאנחנו קוראים לה ראשית.

